T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/99
KARAR NO : 2025/385
KARAR TR : 16/06/2025

ÖZET: Soybağının tespitini de gerektiren nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. K. Z.
Vekili : Av. C. D.
Davalılar : 1- A. U. v.d. (Adli Yargıda)
2- Bitlis İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü (Adli ve İdari Yargıda Ortak)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Nüfus Müdürlüğü'nün kayıt tutanaklarının 1923 yılından sonra başlanması nedeniyle o tarihlerde evli olan B. Z. (E.)'ın kocası M. Z. 'ın nüfus kütüğünde, H. E. 'in aynı aileden M. N. E. ile evli olduğundan onun nüfus kütüğünde kayıtlı göründüğünü, nüfus kayıtlarındaki bu eksiklik ve yanlış nedeniyle, davacı ile üst soyları arasındaki tapu kayıtlarındaki sorunların giderilmesi ve tapu intikalleri gibi bir sürü sorun yaşandığını, mirasçılık tespiti yapılmasına rağmen nüfus kayıtlarında anne baba hanesinde N. K. T. ve M. T. 'un yazmaması ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35. maddesine göre kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği gerekçesiyle işlem yapılamadığını, N. K. T. 'un nüfus kayıt örneğinde yanlızca iki oğlunun göründüğünü ancak Bitlis Sulh Hukuk Mahkemesinin E.950/75, K.95/76 sayılı veraset ilamında B. ve H.'nin N. K. T. 'un kızları olduğunun belirtildiğini, davacının abisi M. Z. tarafından noterden alınan mirasçılık belgesinde N. K. T. 'un vefatından sonra kızları H. E. ve B. Z. (E.)'a da pay verildiğini, B. Z. (E.)'ın nüfus kayıt örneğinde baba adının N. olarak göründüğünü, nüfus müdürlüğünün hatalı kayıtlar sebebiyle arada bağ kurulamadığını belirttiğini, bu nedenlerle B. Z. ve H. Z. 'ın anne ve babası olan N. K. T. (E.) ve M. T. (E.)'un nüfus hanelerine taşınmasına ve bu şekilde nüfus kaydının düzeltilmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesi 17/12/2020 tarih ve E.2019/394, K.2020/430 sayılı kararı ile, davanın kişisel durum sicilinin düzeltilmesine esas olmak üzere açılan bir tespit davası değil, irs (mirasçılık) ilişkisinin tespiti niteliğinde olduğu, nüfusa kayıtlı olmayan kişilerle ilgili Sulh Hukuk Mahkemesinden veraset ilamının talep edilebileceği, davacının talebinin mezhep, irs, mirasçılık ilişkisinin kurulmasına yönelik olduğu, 5490 sayılı Kanun ve Yönetmeliğine göre nüfus kütüklerine doğum, ölüm olaylarının yazılmasının Nüfus Müdürlüklerinin görevinde olduğu gerekçesiyle, davanın reddine karar vermiştir. Karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

3. Van Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 12/11/2021 tarih ve

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin

E.2021/560, K.2021/1610 sayılı kararı ile, *"Dava, sonucu itibariyle miras hukukunu yakından ilgilendirdiğinden; nüfus kaydının düzeltilmesi istenen B. Z. ile N. K. T. ve M. T. 'un tüm mirasçılarının davalı sıfatı ile davaya katılmalarının sağlanması gerekirken, Mahkemece re'sen gözetilmesi gereken bu durum nazara alınmadan ve taraf teşkili de sağlanmadan davanın esası hakkında yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir.*

...

Bilindiği üzere doğum ve ölüm olaylarının nüfus kütüğüne işlenmesi, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 15, 31 ve 33. maddelerine göre nüfus idaresine verilmiş idari bir görev olup nüfusa kayıtlı olmayan ölü H. yönünden davacı talebi idari işlem niteliğindedir. Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 35/1. maddesinde de "Saklı nüfus olduklarını iddia edenlerin aile kütüklerine tescil için müracaat makamı illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklardır..." şeklinde hüküm bulunmaktadır. Doğum ve ölüm olaylarının nüfus kütüğüne geçirilmesinin nüfus idaresine verilmiş idari bir görev olduğu gözetilerek davacının ölü H. açısından talebi hakkında görev yönünden reddine karar verilmelidir.

Sonuç olarak mahkemece yapılacak iş, ölü H. yönünden, bu kişinin nüfusa kayıtlı olmadığından, talebin yargı yolu bakımından reddine karar vermek, davacının B. Z. yönünden talebi hakkında yukarıda açıklandığı üzere taraf teşkilinin sağlanarak, mirasçıların göstereceği deliller de toplanmak suretiyle olumlu ya da olumsuz bir karar vermekten ibarettir..." şeklindeki gerekçelerle davacı vekilinin istinaf sebeplerinin kabulü ile mahkeme kararının 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a/6. bendi gereğince kaldırılarak yukarıdaki esaslar dairesinde yeniden yargılama yapılmak suretiyle karar verilmek üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

4. **Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesi 24/02/2022 tarih ve E.2021/600, K.2022/163 sayılı kararı** ile, davanın kısmen kabulüne, H. Z. yönünden davanın, nüfusa kayıtlı olmadığından yargı yolu bakımından reddine karar vermiş, karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımı şöyledir:

> *"Yukarıda açıklanan mevzuat ve içtihatlar ile dava dosyasında belirtilen açıklamalar tanık beyanları birlikte değerlendirildiğinde; Bu haliyle B. Z. 'ın anne hanesinin M. T. 'un nüfus kütüğüne taşınması talebinin M. T. 'un nüfus kütüğüne kayıtlı olmaması ve aynı şekilde H. Z. 'ın nüfus kütüğüne kayıtlı olmamasından dolayı 5490 sayılı kanun ve yönetmeliğine göre nüfus kütüklerine doğum, ölüm olaylarının yazılmasının Nüfus Müdürlükleri'nin görevinde olduğu anlaşılmış, bu nedenle bu taleplerin reddine karar verilmiştir.*
>
> *Bununla birlikte celp edilen nüfus kayıtlarında B. Z. 'ın baba adının N. olarak yazması, dinlenen tanık beyanları ile bu kişinin N. K. T. olduğunun tespit edilmesine karşın B.'nin baba hanesi ile N. K. T. 'un nüfus kütüğü arasında bağ olmadığı anlaşılmakla davacının hukuki yararının bulunduğu anlaşılmakla bu yönde nüfus kayıtlarının düzeltilmesine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir.*
>
> *H Ü K Ü M:Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;*
>
> *Davanın KISMEN KABULÜ ile,*
>
> *] -Bitlis İli Merkez İlçesi Muştakbaba Mah. Cilt No: 6 Hane No: 176 BSN 5'te kayıtlı T.C. Kimlik nolu N. ve M. kızı 01/07/1898 Bitlis Doğumlu B. Z. 'ın baba hanesinin Bitlis İli Merkez İlçesi İnönü Mah. Cilt No: 5 Hane No: 183 BSN l'de kayıtlı T.C. Kimlik nolu A. ve A.oğlu 01/07/1866 Bitlis doğumlu N. K. T. 'un nüfus kütüğüne taşınmasına, nüfus kaydının bu şekilde düzeltilmesine,*
>
> *2- B. Z. 'ın anne hanesinin taşınması talebinin M. T. 'un nüfusa kayıtlı olmaması nedeniyle reddine,*
>
> *3- H. Z. yönünden davanın nüfusa kayıtlı olmadığından yargı yolu bakımından reddine..."*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin

5. Davacı vekili, müvekkilinin dedesi N. K. T. 'dan intikal eden taşınmazlarda intikal işleminin tamamlanması için mirasçısı olduğu ve nüfus kayıtlarında *"ölü H."* olarak geçen H. E. 'in babası N. K. T. ve annesi M. T. 'un (E.) nüfus hanesine eklenmesi talebiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin, Bitlis Valiliği Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğünün 20/10/2022 tarih ve 15636 sayılı işleminin iptali istemiyle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. Van 3. İdare Mahkemesi 30/04/2024 tarih ve E. 2022/2632, K.2024/785 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

7. Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 6. İdari Dava Dairesi 03/10/2024 tarih ve E.2024/740, K.2024/125 sayılı kararı ile, *"Davacı tarafından; nüfus kayıtlarında "ölü H." olarak geçen H. E. 'in, babası N. K. T. ve M. T. (E.)'un nüfus hanesine eklenmesi talebiyle 06/10/2022 tarihli dilekçe ile davalı idareye başvuruda bulunulduğu, söz konusu başvurunun Bitlis Valiliği Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğünün 20/10/2022 tarih ve 15636 sayılı işlemi ile reddedilmesi üzerine anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.Uyuşmazlığa konu olayda, Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/02/2022 tarih ve E.2021/600, K.2022/163 sayılı kararı ile, H. Z. yönünden davanın yargı yolu bakımından reddine karar verildiği, bunun üzerine idareye yapılan aynı mahiyetteki başvuru neticesinde davanın 31/10/2022 tarihinde Van 3. İdare Mahkemesinin E:2022/2632 esasına kayden açıldığı, söz konusu davanın görümü sırasında ve idare Mahkemesince karar verilmeden önce, adli yargıda verilen görevsizlik kararının tarafların kararı istinaf etmemesi üzerine 28/11/2023 tarihinde kesinleştiği, ilk derece Mahkemesince uyuşmazlığı çözmekle adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşıldığından bu kanaatle hüküm tesis edildiği, ancak bu hale göre yukarıda metnine yer verilen 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için öncelikle Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekirken, davanın görev yönünden reddi yolundaki istinafa konu mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır."* şeklindeki gerekçe ile, davacının istinaf başvurusunun kabulüne, Van 3.İdare Mahkemesinin 30/04/2024 tarih ve E.2022/2632, K.2024/785 sayılı kararın kaldırılmasına, yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınıp yeniden yargılama yapılması amacıyla dosyanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

8. **Van 3. İdare Mahkemesi 16/12/2024 tarih ve E.2024/1920 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından; dedesi N. K. T. (E.)'den intikal eden ev, arsa, arazi vb. ile ilgili intikal işlemlerinin tamamlanması adına, B. Z. ve H. Z. 'ın anne ve babası olan N. K. T. (E.) ve M. T. (E.)'un nüfus hanelerine taşınmasına ve bu şekilde nüfus kaydının düzeltilmesine karar verilmesi talebiyle Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinde "Nüfus (Diğer Kayıtların Düzeltilmesi İstemli)" dava açıldığı, söz konusu davada Mahkemenin 24/2/2022 tarih ve E.2021/600, K.2022/163 sayılı kararı ile -H. Z. yönünden- görevsizlik ve davanın yargı yolu bakımından reddi kararı verilmesi üzerine, davacı tarafından; nüfus kayıtlarında "ölü H." olarak geçen H. E. 'in, babası N. K. T. ve M.*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin

T. (E.)'un nüfus hanesine eklenmesi talebiyle 6/10/2022 tarihli dilekçe ile -2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında- davalı idareye başvuruda bulunulduğu, söz konusu başvurunun Bitlis Valiliği Merkez İlçe Nüfus Müdürlüğünün 20/10/2022 tarih ve 15636 sayılı işlemi ile reddedilmesi üzerine anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler de idari kararlarla gerçekleştirilmektedir. Adli yargının görev alanına giren davaların ise (maddi hata dışındaki) nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir. Davacının taleplerine göre; dava konusu uyuşmazlığın nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasını gerektirdiği, ayrıca uyuşmazlığın tanık dinlenilmek suretiyle çözüme kavuşturulması gereken bir nitelik taşıdığı gözetildiğinde; uyuşmazlığın Türk Medeni Kanunu ve 5490 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim benzer bir uyuşmazlık hakkındaki Uyuşmazlık Mahkemesinin 30/05/2022 tarih ve E.2022/8, K.2022/311 sayılı kararı da bu doğrultudadır..."

9. Van 3. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ile birlikte adli yargı dosyasına ilişkin bilgi ve belgeler Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

10. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"2. İspat"* üst başlığında *"a. Genel olarak"* alt başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Doğum ve ölüm, nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunur.
Nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, gerçek durum her türlü kanıtla ispat edilebilir."

11. 4721 sayılı Kanun'un *"Genel olarak soybağının kurulması"* başlıklı 282. Maddesi şöyledir:

"Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur.
Çocuk ile baba arasında soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hâkim hükmüyle kurulur.
Soybağı ayrıca evlât edinme yoluyla da kurulur."

12. 4721 sayılı Kanun'un,"*Yetki"* başlıklı 283. maddesi şöyledir:

"Soybağına ilişkin davalar taraflardan birinin dava veya doğum sırasındaki yerleşim yeri mahkemesinde açılır"

13. 4721 sayılı Kanun'un *"Yargılama Usulü"* başlıklı 284. maddesi şöyledir:

"Soybağına ilişkin davalarda, aşağıdaki kurallar saklı kalmak kaydıyla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır:
1. Hâkim maddî olguları re'sen araştırır ve kanıtları serbestçe takdir eder.
2. Taraflar ve üçüncü kişiler, soybağının belirlenmesinde zorunlu olan ve sağlıkları yönünden tehlike yaratmayan araştırma ve incelemelere rıza göstermekle yükümlüdürler. Davalı, hâkimin öngördüğü araştırma ve incelemeye rıza göstermezse, hâkim, durum ve koşullara göre bundan beklenen sonucu, onun aleyhine doğmuş sayabilir."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin

14. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, Türk vatandaşları, doğumla Türk vatandaşı olup da çıkma izni almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenler ve bunların altsoyları ile Türkiye'de bulunan yabancıların nüfus hizmetlerinin düzenlenmesine, yürütülmesine ve geliştirilmesine ilişkin esas ve usûl hükümlerini kapsar."

15. 5490 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin (y) bendi şöyledir;

"y) Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlât edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarda değişiklik meydana getiren olayı, ifade eder."

16. 5490 sayılı Kanun'un *"Kaydın kapatılması ve yeniden açılması"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"(1) Nüfus kaydının kapatılması; ölüm, gaiplik, Türk vatandaşlığının kaybı, evlenme, boşanma, evlât edinilme, soybağının düzeltilmesi veya reddi gibi olaylar nedeniyle bir kaydın üzerinde işlem yapılamaz hale getirilmesidir.

(2) Kaydın kapatılmasına ilişkin sebep ortadan kalktığında veya kaydın yeniden açılmasını gerektirecek yeni bir sebep ortaya çıktığında kayıt yeniden açılır. Kaydın açılmasından sonra kişisel durumda meydana gelmiş olan olaylar kişinin kaydına işlenir."

17. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir."

18. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder."

19. 5490 sayılı Kanun'un *"Maddî hatalar"* başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin

20. Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) Genel Müdürlük; nüfus hizmetlerini düzenlemek, yürütmek, takip etmek, denetlemek ve değerlendirmek, nüfus olaylarının aile kütüklerine tescili esnasında yapılan hatalı veya eksik kayıtları dayanak belgesine göre düzeltmek, değiştirmek, birleştirmek, tamamlamak, mükerrer kayıtları silmek, usulüne göre düzenlenmemiş kayıtlara ilişkin gerekli işlemleri yapmak ve diğer işlemleri tesis etmek, nüfus hizmetleri ile ilgili olarak kurumlar ve diğer yetkili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamakla görevlidir."

21. Aynı Yönetmeliğinin *"Yetki"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"(1) Genel Müdürlük; nüfus hizmetlerinin yürütülmesi, soybağının kurulması, maddi hataların düzeltilmesi, aile kayıtlarının birleştirilmesi, mükerrer kayıtların birbirine göre tamamlanması ve diğerlerinin silinmesi, kayıtların taşınması, açılması/kapatılması, tamamlanması, nüfus olaylarının aile kütüklerine tescili esnasında yapılan hatalı veya eksik kayıtların dayanak belgesine uygun olarak düzeltilmesi ve usulüne göre tesis edilmemiş kayıtlara ilişkin gerekli işlemlerin yapılması ile saklı nüfus ve aile kütüklerine yapılacak tescil işlemlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususlarında yetkilidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerinde davanın *"H. Z. yönünden"* aynı talebi içerdiği, Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesince verilen kararın gerekçesinde idari yargının görevli olduğuna ilişkin bir açıklama yapılmadığı görülmüşse de, hükmün (3) numaralı bendinde yargı yolu bakımından davanın reddine karar verildiği, bu kararın kesinleştiği ve davacı tarafından Bitlis İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğüne de başvuru yapıldığı hususları hep birlikte gözetildiğinde, Asliye Hukuk Mahkemesi kararının görevsizlik kararı niteliğinde olduğu değerlendirilerek, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

23. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

24. Öncelikle somut uyuşmazlığın soybağının tespiti veya nüfus kayıtlarının düzeltilmesi istemlerini kapsayıp kapsamıdığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Bilindiği üzere, soybağı birbirinin soyundan gelen kişiler arasındaki ilişkiyi ifade ettiğinden bu kavram içerisinde kan bağının yanında hukuki münasebetin de bulunması, diğer bir ifadeyle kan bağının hukuk düzeninin aradığı koşullar içerisinde oluşması zorunludur. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 282. maddesi uyarınca, çocuk ile ana arasında soybağı doğumla, baba ile

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin

arasında soybağı ise ana ile evlilik, tanıma veya hakim hükmüyle kurulur. Soybağı ayrıca evlat edinme yoluyla da kurulur. Yine kısaca af kanunları olarak nitelendirilen bir evlenme aktine dayanmayan birleşmelerden doğan çocukların neseplerinin düzeltilmesine ilişkin kanunlara göre de soybağı düzeltilebilir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 30/01/2008 tarihli ve 2008/2 Esas, 36-47 Karar sayılı kararı).

25. Nüfus kütüklerindeki doğru olmayan kayıtların düzeltilmesi için Mahkemeden karar alınması zorunludur. İşte bu noktada, nüfus kütüğünde yer alan doğru olmayan kayıtlar, ilgilileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından açılacak olan kayıt düzeltme davası ile gerçek durumuna uygun hale getirilebilir ki, bu dava uygulamada nüfus kaydının düzeltilmesi davası olarak adlandırılmakta olup, zamanaşımı ve hak düşürücü süreye bağlı olmayan nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin davalarda, DNA testi dahil her türlü kanıta başvurulabilir. Ayrıca 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesinin b fıkrasına göre de; haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hakimden istenebilir.

26. Dava dosyalarının incelenmesinden, davacının mirasçısı olduğu ve nüfus kayıtlarında *"ölü H."* olarak geçen H. E. 'in babası N. K. T. ve M. T. (E.) nüfus hanesine eklenmesi istemiyle açılan davanın Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin kararı ile yargı yolu bakımından reddine karar verildiği, bunun üzerine davacı tarafından, Bitlis Kaymakamlığı, İlçe Nüfus Müdürlüğü'ne yapılan başvuruda, mirasçısı olduğu ve nüfus kayıtlarında *"ölü H."* olarak geçen H. E. 'in babası N. K. T. ve M. T. (E.) nüfus hanesine eklenmesinin talep edildiği, bu taleplerinin reddi üzerine de, Bitlis İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle Van 3. İdare Mahkemesinde dava açıldığı anlaşılmaktadır.

27. 5490 sayılı Kanun'un 36. maddesinde, ilgililerin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahip oldukları, 35. maddesinde de, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhlerin konulamayacağı hükme bağlanmıştır.

28. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, soybağının tespiti ve nüfus kayıt düzeltme davaları diğer kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan, hakimin doğru sicili oluşturmak zorunda olduğu, nüfus kaydına ilişkin bazı işlemlerin adli, bazı işlemlerin de idari kararlarla yapıldığı, adli yargının görev alanına giren davaların ise maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu; buna göre davacının ileri sürdüğü talebin, nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasını gerektirdiği ayrıca davacının murisinin anne babalarına nispeten nüfusa kaydedilmesi isteminin büyük oranda da soybağını ve veraset işlerini ilgilendiren bir nitelik taşıdığı gözetildiğinde; uyuşmazlığın 4721 sayılı Türk Medeni Kanun'u ve 5490 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

29. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Van 3. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/02/2022 tarih ve E.2021/600, K.2022/163 sayılı kararının *"H. Z. "* yönünden verilen görevsizlik hükmüne ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/02/2022 tarih ve E.2021/600, K.2022/163 sayılı kararının *"H. Z. "* yönünden verilen GÖREVSİZLİK HÜKMÜNE İLİŞKİN KISMININ KALDIRILMASINA,

16/06/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden IJXu6Et - i3UUmk6 - 9pEIidn - r+Od2s= ile erişebilirsin